

Antwoechu Amiferz.

60. *gada=gahjums.*

Mr. 40.

Trefchdeenâ, 7. (19.) Oktobert.

1881.

Nebaktora adresa: Pastor J. Weide, zu Neuhausen pr. Schrunden, Kurland. — Expedīzija Besthorn Iga grāmatu-bohē Jelgavā.

Nahditajs: No eelschsemehm. No ahrsemehm. Wizjaunakahs sinas. Engelis par glahbeju. Wehl kahda jauka bals sij 30. Augusta īwehtkeem Zelgawā. Waj buhs schim brihscham mahjes pirk tuc. Atbilde. Studinashanas.

No eeklichsehm.

Behterbūga. Behterbūgas ahrstī, wehledamees ari no sawas puses peepalihdscht pee schuhpočhanas jautajeena iſſchirſchanas, dohd padohmu, greest ihpaschu wehribu us dſehreenu pahrohtawās fneedsameem „uskoħschameem“. Ruttis, filke, fahlitas fehnēs, flahbi gurki un kahposti, flahba rudsu maise — rau, taħdi ir uskoħschamee dſehreenu pahrohtawās. Wini, pehz ifdertas glahſites, ne wis apklufina aifkustinato nerwu, ne wiś gausma, bet fairina, pawedina dſert wehl oħtru, trefchu u. t. t. glahſiti. Tamdeħl buhtu derigi, ja pa- wehletu dſehreenu pahrohtawās us galda tureht tikai gausinofchus chdeenus, ka gafu, ohlas, pihradſtaus u. z.; pehz ahrstī dohmahm, tad droħfchi waroħt zereħt, ka dſerfchana palikfchoht dauds meħrenaka. Neku kroħneħts weejis efoht driħsjā laikā gaidams Behterbūgā. Schis weefis ir — Lehninfch Aberkut, iſ Dahomejas, Reetruma-Afrikā. Winam efoht, ka „St. Pet. Wed.“ stahſta, pahraf leela galwa un lohti gari pirkstī, kas liħds kahju ilkreem fneedsotees; pee tam winsch pats efoht lohti mass no auguma. Winsch geħrbjotees wiemħiak farlanā uſwalkā. Sawā walſti winsch efoht lohti strahdigħ, — pats eedsenoħt walſti nodohfchanas, pats teefajoħt un pats pakaroht no- feedsnekkus. Ne ſen — preekħx kahdeem 2 gadeem — winna gahr- dakais chdeens wehl bijuji zilvelu gala; bet tagad tas efoht jau ti- taħħiż zimiliseerejees, ka to waies nebaudoħt. — **Behterbūgas kara- aprinka** teefā fħinitis deenās buhs it ħrmota prozeſe. Utgadijums ir fħahħds: Archangeliskas gubernā tika fuhtita partijs arestantu. Va atpuħfchanahs laiku saldati, kas arestantus pawadija, ta' pedseħraħs, ka, taħħak doħdotees, nespħejha ne us kahjahr turetees. Arestanti ap- schelħlojħas par fawwem fargeem; eezeħla toħs ratōs un, panchmuschi winn flintes, għajja nu teem pakal. Bet nepetika ar to ween. Sal- dati, ratōs fagħidit, fahka sawā starpā kildotees un beidsoħt kautees. Te arestanteem zits nekas ne-atlikħas, ka wifus sawus fargus fasseet. Taħħadha buħfchanā wini toħs ari nodewa peenahloħschā weetā. — Nu f-sheem saldateem nahħsees atbildeħt teefas preekħx. — **Persijas** fħaks greesees pee Kreewijas fuhtna Teheran ār luħgħanu, winam pagħidha kahdux Kreewu ofzżeeru, kas waretu uſnemties Persijas armiju reformereħt pehz Kreewu preekħx hħmes. — **Walſti-banka** dara zaur „Wald. Weħstnej“ finamu, ka no 28. Septembera jauno 5 proz. bankas-biletu pahroħfchana fleħgħta, jo ainsnemmā summa jau pilniggi fegħta. — **Sinamahs politiċħas prozeſes** („Tschornij Peredjel“) isteeħasħana eefħakħas 29. Septemberi pee waħejahr dur- wiħm. Klaht bij: apsuħħdsetajs — prokureeris Murawjews; aifstah- wetaji — Turtħaninows, Lewenfons un Michailows, un dauds pub- likas. Nad wiċċi eerastee teefas-darbi liħds apsuħħdibas-raksta nolasi- fchanai atħlaħti bij isdariti, tad teefas preekħx neeks darija finamu, ka u eeff-ħleelu ministerra graxha Ignatjewa pagħreħ-ħanu 16. Septemberi zaur teefu nosprees, prozeſes isteeħasħanu isħarixt aix-fleħ- tahm durwiħm. Publika pehz tam aixgħajha. — **Nad walſti eenahħ- fchanas no dſehreenu akzijes,** ka paredd sams, zaur jaun-iſſtrahdaj- meem nosfazjumneem tiks labu daku masakas, tad, ka „Rus. Wed.“ finu, efoht nodohmħihs pa-augstinah tħallix-papiru makku. — **Augħtakas walidibas weetās,** ka „Pet. Wed.“ stahſta, efoht eek- stinahs jautajums par semmru delegatu eesaufħanu walſti-padoħħm, deħt eesneegħto jautajmu kohpigas apspreeħħanas ar walſti-padoħħmes iħażżeekiem. Pee tam Reisara nama ministerijai efoht uſdoħħis apgħa-

daht leelakas ruhmes preefch walts-padohmes fehdefchanahm un preefch walts-padohmes kanzelejas.

Wirzawas sawstarpigahs ugums-apdrohfschinafchanas beedribas statuti 18. Augustā apstiprinati no eekfchleetu ministra valīhga.

Uf Walles draudsi par mahzitaju efoht aizinahts lihdščinigais Preckules mahzitajs Hesselberga lgs, un Preckules mahzitaja weetā, kā „Lib. 3tga” stahsta, grib tikt Dohbeles palihga-mahzitajs Bocka jun. lgs, kas tur ari jau 20. Septembris fawu prohives-sprediki turejīs.

Is Augsfch-Hursemes raksta „N. 3. f. St. u. L.“ par fchi gada
ptauju tā: Tāpat kā visur Kurzemē, ir ari pee mums seemas-fehja
augusi masakais par trefchdalu apakfch widejas plaujas. Tapehz kā
falmi ir lohti ihfi, ir juhtams leelu-leelais truhkums pee lohpu-ehdamā.
Bes tam wehl ir seens no-audsis ari par kahdu trefchdalu masaf, nekā
pehrnajā gadā. Seens newareja augt aufstahs pawaforas dehl, un
truhka ari leetus ihstajā laikā. Ar abholinu waram buht schogad ar
meeru. Wafareja rahdijahs gan eefahlumā brihnum branga, bet, kā
tagad redsam, tad naw wis tāhda, kahdu zerejahn. Augusta leelais
karstums to ahtri apspeeda, zausr ko graudi nedabuja pilnigi preebreest,
bet palika lohti fihki. Bisssliktaki stahw ar kartuseleem, jo tee, ihpa-
fchi eegulnās, puhst bes mehra. Augusta beigās newareja atrast wehl
neweena eepuiwuscha kartusela, un tagad jau buhs us puji sapuiwuschi.

Dahrs-augli ir, isnemoht kahpostus, deewsgan labi. Kohku-auglu bij deewsgan, bet ir labi dahrgi; jo wisus weselohs aissuhta tahtu prohjam. Lini ir labi; tohs tik apskahdeja nahts-falnas. Zaur filto gaifu teem ir peemetufoes ruhfa.

Seemas-*sehjas* eestrahdaschanu, ihpa*shī* smagā semē, leelais leetus
eem dwuska ciskamia, kat tamohr sehja ir mīsur laba.

Jehkabschate. Kursemes gubernas-walde apstiprinajuſi par Jehkabschates pilſehtas-magistrata birgermeiſteri nama ihpaſchneeku Michailu Kartſchewſku un par rachtſtungeem namu ihpaſchneekus Franzu Moſchingku un Otto Kanapeju.

Birschumuischa. Swehdeen, 13. September, pehz pusdeenas, man gadijahs braukt no Fehlabfchates us mineto muischu, fur fchai-pus Dhsola frohga, tuwejâ eeleijâ us leelzela, atradahs afnu peske ar fmiltihm fajaulta, ap furu lauschu bari lihds pat upei bij redsami, fur ahrste ar pils-teefas asefori nokauta zilwela lihki apflatija, fo no upes bij iswilkuschi. Nelaimigajam bij ar nasi rihkle pahrgreesta, un tadhâ wihse upê eemests, lai tik drifh lihki rohkâ nedabutu. Kà rahdahs, tad schi fleplawiba ir no frohga-brahlijscheem isdarita, kas to wakaru pa frohgu efoht ballejuschi. Daschi jau ir apzeetinati; bet kuxi buhs tee wainigee, to jau gan laiks rahdihs. Tadhi breefmu-darbi agraki starp Latweescheem nebij redsami, kà nu muhsu deenâs mehdz notift; bet kas us preekfchu wehl notiks, tas ar azihm naw faredsams, jo laudis deen' no deenâs paleek trakati un us neganteem breefmu-darbeem iseet, kà jau daschdeen us pasaules galu rihlodamees. M. W.

No Dignajas. Sche pehdejā laikā beeschi ween sirgu-sahdsibas teek isdaritas. Tíkai rets kahds fanu sirgu dabu, jo sagti stahw fakarā ar ziturenes, ihpaschi Leischu sirgu-sagteem. Tá ne fen kahdu nakti tapa nosagti 2 sirgi scheijenes Kr. meschafargam, luxus tas us brihnischkigu wihsi dabuja. Kahds kungs Subates mestinā bij d'sir-dejis diwi Schihdus runajam, ka teem tai un tai nakti 2 sirgi sagai-dami. Tuhsit tika waijadfigahs waktis nostahditas. Tai nakti pee Sila frohga, Rubenes dala, kahds reds wihru jahjam, ohtru sirgu lichdsweidams. Waktneeks manijis, kas tas par putnu, tam usfauz, tur gan tik wehlu jahjoht? Wihrs atbild, ka no Rubenes luksteemi mah-

jäs jahjoht. Schis tam netizedams, ker lihdswedamam firgam pee pawadas. Jahjeis to atlaisdams jahj lehfschus prohjam. Atlaistais firgs weens nepalidams, israujahs turetajam no rohlas un sreen pir-majam pakat. Jahtneeks to dsirdedams dohna, ka tam pakat dse-nahs, un sreen, ko nagi ness. Bet par laimi tam waktis preeskchä g-dahs. Scho redsedams, winsch lez no firga, nem kahjas pahr plezeem un dohdahs nakti tumfibä eefschä, ta ka saglim newareja dsiltees pakat. Uri firgus tuhlit nefakehra, bet dabuja pehzak kahdä labibas-laukä. — Kr. par teem sinu dabujis, tohs par faweeem pasina, un min. Lauka ihpaschneeks tam pret skahdes atlhdinschanu tohs atdewa. — Beidoht wehl japeemin, ka daschi Dignojeefchi par dauds zeeni paregonoschanu jeb sibleschanu, ko isdara kahdi Witebskas gubernas siblneeki un siblnenez. Paregonoschana ir pawifam paganiska buhfschana, kas tak reisi buhru pilnigi atmetama. Tapehz nemineet wezlaiku pehdäs. Un juhs, seltenites, kas fawu laimi jeb nahlotni gribat zaur sibleschanu dabuht finaht, nedarat ta, jo pee tam Juhsu gohds un ari manta eet masumä. Ak kant jel tahdi tumfibas darbi un tahdas nebuhschana ari pee mums reis pilniga mitetohs! Lihqonis.

Sinojums par sihlnekeem un paregeem sihnefesēs tikai us kahdu retu
Dignajeeti; jo Dignajeefchi, wišpahrigi nemohit, ir freetni laudis,
kas mihle qaismu. Red.

Red.

Krihzburga. Tē fchiniš deenās kahdās mahjās meita sawu jaunpeedsimuschi behrnītu tuhdal pati noschaugusi un purwa fuhnekli paslehyusi. Saudit masino atraduschi ar fchuhriti lakkā zeeti fachaugtu, kur ari kahjas us muguras bijuschas atwilktas. Pee ismekleschanas pati behrnīna mahte ir par wainigu astmusees un tamdehtikuſi us Dinaburgu nosuhitta, kur par winu augstakas teefas spreedumu isdohs.

Mr. B.

Leepaja us pirmajeem 4 gadeem eezechla tikai 54 pilsehtas=weetneekus; bet balfotaju skaitis pa to laiku esohit ta audsis, ka nu ari Leepaja dabufchoht 72 weetneekus.

Tauna grahmatina. Apakch wirsraaksta: „Kas eewe hrojams pee pagasta amatu-wihru zelschanahm?“ G. Materatgs ir farakstijis grahmatinu, kas drukata Nihga pee M. Jakobsona. Ka no wirsraaksta war redseht, grahmatina grib pagastu sapulzes saatishit us pagasta amatu-wihru zelschanu, kas echo ruden wisur pee mums notiks. Grahmatina rohnohs schihs astoas nodokas:

- 1) Zelamee (wehlejamee) un zehleji.
 - 2) Pagasta pilnahs fapulzes fasfaufchana.
 - 3) Pagasta pilna fapulze darbā.
 - 4) Pagasta amata-wihri pehz likumeem.
 - 5) Pagasta amata-wihri pehz zehleju prahtha jeb kahdi wihri amatos zelami.
 - 6) Partiju zihniini zehleju fapulzes. Wezee un jauni zihniinulihdsesski.
 - 7) Pagasta amata-wihru lohnes.
 - 8) Pagasta= un teefas-fkrihweris.

Rakstneeks pawada sawu grahmatiku ar scheem wahrdeem, kas apshimē grahmatinas noluhtu:

„Jaunee pagastu-likumi un pagastu paschwaldiba jau 15 gadus pastahwejuschi; pa peektam lahgam pagastu schkiru- un pilnahs sapulzes un pagastu weetneku-pulki fchoruden isleetahs fawas teesibas ka paschwaldibas organi, israugoht un eezeloht fawus delegatus un pagasta amata-wihrus. Tas ir swarigs darbs, pagastu paschwaldibā ewehrojams brihdis; jo tee amata-wihri un pagasta aissstahwji, ko schilys sapulzes eezel, palek pilnus trihs gadus amatā un pagasteem war strahdaht par fwehtibu, waj par famaitaschanu. Tadeht us scho darbu pareisi jafataifahs, un schim noluhkam mehs nowehlam nah-koschahs rindinas.“

Zik mehs ar scho grahmatiku efam eepasinsfchees, tad wina
mums leekahs buht deriga un paschā laifā. Raktneeks, tas fenat
pats bij par skrihweri, ir pagasta buhchanu pratejs un dohd pagasteem
u. t. j. pr. amata-wihru zelchanas sinā daschu eevehrojamu padohmu,
ta ka waram zereht, ta grahmatina fasneegs mehki, lo fewim sprau-
dufees. Ibpschi nahkuschā amata-wihru zelchana ir jo swariga,
tamdeks ta pagasta-wezafee uems dalibu pee meera-teefnechu zelchanas.

— Widsemei fchogad jadohd 2747 rekruschi, un prohti tahdā wihsē — pēh aprinkeem un rekruschi apgabaleem jeb nowadeem:

Nihgas aprinka 1. nowadam no 806 jauneksteem jadohd 221 rekruschi

Walmeeras	apr.	1.	nowadam	no	396	jaunekleem	jadohd	109	tekruschi
"	"	2.	"	"	453	"	"	124	"
"	"	3.	"	"	275	"	"	75	"
Zehsu	"	1.	"	"	346	"	"	95	"
"	"	2.	"	"	268	"	"	73	"
"	"	3.	"	"	198	"	"	54	"
"	"	4.	"	"	264	"	"	72	"
Walsas	"	1.	"	"	263	"	"	71	"
"	"	2.	"	"	218	"	"	59	"
"	"	3.	"	"	255	"	"	69	"
"	"	4.	"	"	290	"	"	79	"
Latweeschi	dakâ	kohpâ			5088	"	"	1379	"
Igaunu	"	"			4964	"	"	1368	"

Pavifam 10,052 " " 2747
Nihga. Is raksta, ko heedribas wirswalde preefch glahbfcha-
nas us uhdena — nosuhtijusi Widsemes egirkna-waldei, „Sig. Ztga“
pasneids schahdas finas: Muhsu Kungs un Keisars, us juhkleetu mi-
nisteria preefchlikuma un ministeru-komitejas nospreeduma, 22. Maijā

Wisschehligi apdahwinajis: a) ar fudraba medaleem — ar usrafstu „par uszichtibū“, kas nehfajami pee kalla Stanislawa bantē: Rihgas lafmanu komandeeri Wilhelm Schiemann un lafmanu-waldes wezako Johann Friedrich Ohssolin; b) ar bantehm preefch fenak dahwinateem fudraba medaleem — ar usrafstu „par fliektoschu isglahbschanu“: Rihgas lafmanu-waldes lafmanus: Mahrtin Bralle, Johann Paul un Friedrich Straupe, un c) ar fudraba medaleem — ar usrafstu „par fliektoschu isglahbschanu“, kas us kruhtihm nehfajami Bladimira bantē: Rihgas lafmanu-waldes lafmani Sebald Kiliowitsky, stuhrmani Aleksander Wilhelm Johannsen un Salazes glahbschanas-stan- zijas aireneekus: Jahn Uhse, Pehter Meijer, Nik Ballod un Andrej Pakaln — par lauschu isglahbschanu 20. Oktoberi 1879. g. — Dohma-gangis tagad teek isgliehtots un turpmāk wairs netikshoht atwehlehts preefch Tahnu-tirgus. — Rihgas birschas tirgotaji dahwinajuschi lihds 134 tubkst. rubku preefch juhrneeki nama dibina- shanas Rihgā. Preefch nama buhwes, kā „Rīg. Ztga“ suno, efoht isredieks Minutha īga grunts-plazis, Pahrdaugava. Namā atradihs patwersmi ne tik ween nespējneeki juhrneeki, kas tur sawu dīshwes muhschu warehs nodishwoht, bet ari tāhdi, kas tikai us kahdu laiku Rihgā us- turahs, lai teem nebūhtu dahrga mahjas-weeta janem ūchādōs-tahdōs tumfchōs faktōs. — Baltijas meschkoheju beedriba 23. Septem- beri notureja Rihgas politehnika sawu gada-fapulzi. Par preefch- neeki cezehla krohna wirsmeschakungu Jürgensohnu, Rihgā, un par beedribas delegatu laulfainmeezibas longresā, kas nahkoscħā Februara mehnesi Wilnā tiks noturechts, — meschakungu Keudell, Lihwanā.

— *Balijas gubernus*, na „*Aug. Rega vñvñcjan*, na an grõbõ
ewest semstwø eestahdes. — *Senata wirsprokureeris Tuhra fgs*,
kas s̄ho wasar bij Rthgå, teekoht schinî mehnest atsal tur gaidihts,
debt farungschanahs ar *Baltijs* quastako eestahdu preefschnekeem par

teefu reformas turpinaschanu. — **Widsemes** ew.-litr. konsistorijas juridika slehgta 29. Septemberi. — Karoline Gleizmann atraitne, kura dñshwo Pehterburgas Ahrihgas 2. kwartalā, leelajā Aleksandera eelā Nr. 61, Mušinowitscha namā, 29. Septemberi bij dabujusi pefubtitu teatera bileti. No teatera mabsās pahrnahkusi, wina heeschī

swanijusi, bet netikuši eekfchā. Tamdehl nogahjusi fehtā pee fainmeezes, tai suodama, ka laikam kas notizis winas dshwokli. Utuahza ari patruša, un kad nu, lohgu uslauschoht, eekahpa dshwokli, tad 40 gadus wezo Mariju Kronsberg, kura jau 14 gadus pee winas bij kalpojusi un peerakstita pee Igaunijas falu Viikas aprinka, atrada noschaugtu gulam gar semi, un ari pehdas, kas leezingaja, ka zihni-schanahs notikuši starp flektawu un nonahweto. Ži dshwokla bij lau-

pihts: 2 paleelas fastes ar fudraba leetahm un 1 selta fungu keschash-pulkstenis ar dubultu wahku. Slepkawa wehl now useets. — Dina-mindes zeetokhnim kreiferis „Krafnaja Gorka“ ne sen atwedis 2 leeta-tehrauda leelgabalus, kam 11 zellas zaurmehrâ. Scho misu fma-gums efoht til leels, ka neweena laiwa tohs newarejuhi nowest malâ. Leelakee plaschkoti tikuschi nospeesti lihds pascham uhdemin. Bumbas, kuras ar fcheem leelgabaleem warehs schaut, efoht 3—400 mahzirinu fmagas un fatram iehdinam wajapsechoht mismasakais 100 mah-

zixu pulvera. Schahweens sneegschotees kahdas septinas werstes. — Leels uguns-grehts bijis Rihgā, Maskawas eelā, ohtdeen, 29. Septemberi, pulksten 90s wakarā. Uguns iszehlees kausmana E. Sturza kga schuhni un no turenēs drihsī pahrgahjis us Sturza kga eedsihwo-jamo ehku un ziteem kaimian nameem; — nodeguschi pawisam pee 14 namu. Skahde escht lobti leela.

Daiwas ūgvastarpigahs uguns-apdrohſchinaschanas beedribas li-
kumi 18. Augustā no eekſchleectu ministerijas apſtiprīmati.

Tehrvatā is Igaunu rafstneebas beeđribas „Eesti Kirj. Selts”, sinamä strihda deht, esohit istahjuſches jau lihds 90 lohzeltu.

Si Behrnawas fino „Rig. Ztgai“, ka 23. Septemberi atlahta marmora peeminas-sihme, ko barons Staël v. Holstein lizis zelt par peeminu tam, ka Keisaru Majestetes pehrngad apmeklejuschi Uhlas muischu. Klaht bijuschi dauds muischneku, Behrnawas pilsehtas-galwa, dauds zitu weezu un Uhlas-Surri rentinekti. Peeminas-sihme uszelta tai weeta, kur Keisaru Majestetes 29. Julijā 1880. g. iſkahpuschi malā. Turenes dseedaschanas-beedribas dseedajusčas dseežmas. Beettingais dseedataju-kohris, kas bijis nonahzis ar jaundahwato farogu, skandinajis Kreewu tautas-himnu. — Behrnawas apgabalā, ka „Värnu Postimees“ fino, kahda feewa Raikahres meschā, fehnus lafoht, tikusi fmagi eewainota no diwi flintes-lohdehm. Ko leetu ismeklejohit israhdiyees, ka kahda diwstohbru flinte bijusi meschā kruhmīs tä үffecta, ka tas, kas pee gaika pеeseeto un pa fuhnahm tabli iſſtepto auflu aifkar, dabu abu stohbru fchahweenus fawās meesās. Teckoht dohmahts, ka flinte bijusi tur tä nolikta breeschu deht, kuri taijā meschā daudstreis redsetti. Bet breeschu weeta feewa tikusi nelaimiga.

Werawa. Nakti us 22. Augustu, kā veetigais „Anzeigeris“ siņo, Wabinas (Uelzen) muisčas ihpaschneekam v. Samfon-Himmelsterna īgam nodedzis leels schkuhnis ar 9000 pohdu feena un ahbotina, un 11. Septemberi atkal oħtris schkuhnis ar 1000 pohdu feena. Dohmà, kā abi reisas uquns efoht peclista.

Igaunu avisēs „Sakalas” redaktors, G. R. Jakobsona lgs, ir apšūdzēts, ka aizkārīs dažus amata-wihrus vien darīšanās. Vidsemes hosteefā nospreedusi Jakobsona īgam zeetumu uz 2 mehnescheem; bez tam Jakobsonam vēl jāmaksā 100 rubļ. strahpes. Vidsemes z. gubernatora lgs ir hosteefas spreedumi apstiprinājis, bet Jakobsons esoht apeleerejis jeb tāhlāk suhdsējis pēc senata.

Bleskawà, kà „Rusl. Wed.“ sùro, 14. Septembera rihtà pil-sehtà eeraudsija us eelu stuhreem peekliysteretas lapas papihra, kurás weetigam bislapam teek draudehts ar nahwi. Zaur polizeju noplehstahs lapas pehz kahdahm deenahm eergadahs atkal us eelu stuhreem, — bet jau dauds ašakà formä. Tas eet tà tagad jau ohtru nedetu, bet wainigo atrast naw un naw eespehjams.

Charkowa. Schinis deenâs, kâ turenas „gubernas awîse“ raf-
stichts, tur paglabata kahda seewa, wahrdâ Schanscharowa, 137 gadu
wezumâ. Nelaiké lihds paschai nahwei bijusi deewsgan stingra un
spehziga, un ar it labu atminas-spehku. Schi firmgalwe bij dsumusi
Keisarenes Elisabets Petrownas waldbas fahkumâ un warejusi atmi-
netees dauds wezu fvarigu notikumu Kreewijâ, kâ: Pohlijas beigâcha-
nohs, 1812. gadu u. t. pr.

Tulas pilsehtā nafti us 21. Septemberi tirgotajam Dobrinanam issagt iš klehts 120 tuhkst. rubl. naudā, britantu leetas un dahrgi kaschoki. Sagli bij eenahkuschi pahr dahrsa schohgu, nogistefuchi fuaus un tad illausufchi klehts lohga dselfstē.

Irkutskā par lutr. draudzes mazītajū eezelsts, kā „B. B.” sīno, teologijas kandidats W. Kaspara lgs. dīsimis Kursemneks.

No. abrseemchm.

Wahzija. Wahzu walsts-teefā isspreesch tagad leelu politisku prozeſi. Ir apwainotas 15 personas deht faswehreschanahs pret pastahwoſcho waldibu; winu pulkā ari weens ſeewetis, kahda neprezeta ſtrophderene. Atri wiſi ziti apwainotee peederoht pee amatneeku kahrtas, un it ihpaschi to ſtarpa dauds ſtrophderu. — **Gekſchleetu ministeris v. Puttkamers** ezelts grahſa Stolberga weetā par walsts-ministerijas mihię-treeſchneeku.

Austrija. Ahrleetu ministeris barons v. Haimerle 28. Septem-
beri (10. Oktbr.) peepeschi nomiris jaur sirds-laiti. Wina weetneeks
wehl naw sinams. Pagaidahm Keisars usdewis Slawim ahrleetu mi-
nisterijas dariskhangas.

Anglija. Ibirjā ſchim brihscham wiſwairak gax to dohma, ſa lai pataifatu Ibiru tautu paſchwaldibas ſinā fwabadi no Anglu wiſwaldibas. To ari ne ſen klaipi iſſazijis Ibiru preeferis Schihejs, kaſ kahdu laiku bijis uſ Anglu waldbas pawehli, pehz fpaidu likuma, apzeetinahts, bet ne ſen aktal tizis atfwabinahts. Schihejs kahdā fa-pulzē Korkā wiſpirms fazijis: ja waldiba drihsumā ne-iſlaidiſchoht iſ zeetuma ari zitus apzeetinatohs Ibiru patriotus, tad wiſch, Schihejs, faſauſſchoht wiſus Limerika apgabala aiftahwetajus un lifſchoht noſpreest, ſa turpmak neweens nohmneeks nemakſatu ſawu nohmu, lamehr apzeetinatee patrioti nebuhtu atfwabinati. Beigās Schihejs

teizis: Tagad wairs newaijag kleegt „nohst ar leelgruntneebu“, tagad jakleeds „nohst ar Anglu waldibu Ižrija“. — Kahda Ižru awise siao, ka esohf fastahdijusees akziju beedriba ar kapitalu no 3 milj. mahriziav, kuras mehrkis buhfchoht, uspiikt Ižrija ne-apstrahdatu semi un to masōs gabalinōs pahrdoht Ižru semneekem par lehtu zenu. Beedribas presidents buhfchoht kahds īchnīsfka nama lobzellis.

Franzija. Preßdenta Grewi meita faderinajusées ar finanzministerra palihgu Wilfomu, lohti turigu wihru. — No Tunises sru, ka s̄chi pilsehta tagad pilnigi eenemta no Frantschu saldateem. Lihds schim Frantschi Tunise nebij eegahjuschi. Jo negribeja Beju pahruk oislahrt; bet tagad Tunises eenemschanu bij israhdiusées par waijadfigu — deht Europeeschu apsargaschanas pret Muhamedaneeschu warmahzibū. Ito Beja pufes pret Frantschu saldatu eenahfschanu nenotila nekahda pretestiba. — Keisarene Sisichenija ne sen bijusi Parîsê un tur taifisjusi testamentu. Winas manta pastahwoht is dawds miljoneem, un wina efoht par fawu wenigo mantineelu ezechluſi printſcha Scherroma Napoleona wezako dehlu, prinzi Wiltoru, kuru ta atslibstoht par zilts galwu.

Spanija. Portogales Lehniisch fatizees 26. Septemberi (8. Oktbr.) ar Spahneeschu Lehniu pee rohbbeschas. Sarunajuschees, tee noturejuschi kohpmalstti un tad wakarâ dewuschees us Käferes pilfchtu. — Nunas greesufchahs ap to, fa lai abas walstis politikas finâ turetohs kohpâ kâ weens wihrs.

Schweize. Sozialistu kongressis tizis atklahts Kuhra fwehtdeen, 20. Septemberi (2. Oktoberi), un diwi deenas wehlaf atkal flehgt. No katas semes weens delegats dewis suas par sozialistu leetas buhschanu sawa semē. Is schihm sinahm redsams, ka no wifahm semehm — Anglijā sozialisteem wismasak zeribas, ko panahkt. Drusku labakas zeribas schai sinā bijuschas Seemei-amerikas sozialistu fuhtnim. Tapat un wehl waialk tilukhas issazitas labas zeribas no zitu semju sozialistu weetneekeem. Ko tee sinojuschi it ihpaschi par Wahziju, tas wehl naw finams. Par Kreewijas nihilisteem tizis dohts schahds snojums; Pehz pehdejā usbruezeena nelaika Perisaram nihilistu komiteja, no polizejas behgdama un fargadamees, bijusi pepspeesta sawu dsibwesweetu mainiht ik nedekas, — daschlahrt ik deenas. Kreemu nihilisti dalotees diwi schķirās. Weena efoht ta fankta „Tschorni Peredjeļ“ partija. Schi gribohit sawus mehrkus panahkt zaur sozialistu dohmu isplatischanu pee leeolem lauschu pulkeem, un schohs pulsus tad usmu-sinaht us leelu wišpahrigu dumpi. Minētā partija strahdajusi wiswairak us laukeem. Bet pehz dauds gadu puhlineem efoht pahrleezinajusches, ka tas ne-efoht panahkams. Tauta ne-efoht tahuwusees usmu-sinatees un ari dauds nepeenehmusi no sozialistu mahzibahm. Tamdeht leelakā nihilistu data efoht pahrgahjusi ohtrā partijā, kas efoht „Marodnaja Wola“ partija. Schi strahdajoht pilsehtās un gribohit sawu mehrki panahkt zaur briesmu-darbeem. No schihs partijas ari efoht zehlupees nihilistu isdarishanas-komiteja. Daschi no schihs partijas nepeederohit pee sozialisteem, bet gribohit tik politisku walsts pahrgrohsishanu; bet leelakā data efoht sozialisti. Pehdejā laikā abas partijas efoht sahku-schas tumotees un laikam drībs vilniā faweenoschotees.

Afganistana. Emirs Abdurachmans esohf leels warmahfs. Kad uswarejis, tad arween pastrahdajohf kahdus asins- un waras- darbus. Ta tas ari notzis, kad Emirs pehz Gjub-Kana fakauftchanas eegahjis Kandaharas pilfehtâ, fur Gjubam bijis dauds peekriteju. Bišpirms Abdurachmans attahwîs faweeem saldateem pastrahdaht da- schadus laupishanas-darbus, un tad daschus no faweeem pretineeleem lizis nogalinaht. Diwi preesteri, kas eedrohfchinajufches winam ru- naht preti, us weetas nonahweti: — weenam pats nozirtis galwu un ohtru lizis no faweeem saldateem nodurt ar bajonetehm. Pehz tam abi likhi tikuschi pefseeti pee firgu astehm, aifwilkti us tirguš-plazi un fur ifstabdi.

Wijjaunafahs sinas.

„Wald. Wehst.“ siro, ka Keisars un Keisarene lihds ar Troh-namantineeku un ziteem behrneem 1. Oktoberi no Peterhofas pahrgahjuschi dshwoht Gatschinâ. — Grahfs Voris-Melikows, us Wisaugstako wehleschanobs, schinis deenâs gressijees atpakač us Pehterburgu. — Pleßkawâ polizejai pehdejâ laikâ laimejees pehdas useet wezo 25-rublu galu pakaltaistajaem. Darbâ esohf lohti labs. Kahds Pleßkawas mas-pilsonis, kas lohti dauds tahdu biletu islaidis laudis, pehdigi apeeti-nahis Ostrowâ. — Widsemes gubernators, barons Uexküll-Güldenbandt, pahrbrauzis no Pehterburgas un usrehmisi atkal gubernas pahrwalbi. — Rihgâ atkal vijis leels uguns-grehls peektdeen, 2. Oktoberi, ap-pulstien 11eem vatarå. Uguns iszhelees kaufmanna G. Thalheima Iga ratu-kmeħres fabrikâ. Pehterburgas preefċi vilseħta, un no webha dshib.

driht ainschmis min, kaufmanna lohku-plazi un kaimau namis, fa ari kaufmanna Burchardta lohku-plazi; — wiss nodedis lihds pamatam. — Tävit ari Mafkawas preefchpilsehstā svehtdeenas riht nodeguschi lahdī 8 nami lihds ar pagalmja-ehkash; to starvā ari Ferd. Krossa lga zigaru-fabrika. Uguns iszehlees no kahda ne-apdrohshinata schluhaa. — Rihgas-Tukuma dialszeka turpinashana lihds Wentspilij tagad finanzministerijā atradusi pefstahwo, un kad ari naudas sūra wiss jau esht fahrtibā, tad wairs nekahdu schkehrsli nestahwoht pretim wina buhwei. — Kursemē, fa „Mit. Ztga“ suno, no Jurgeem 1880, lihds Jurgeem 1881, gada semneeku mahju tizis pahrdohis par wairak neka 3 milj. rubli. — Talsos nakti us 29. Septemperi uguns aprihjis daschas ehkas; ungund-diehseem laimeejes aprohbeschtoht breefmas. Nodeguschihs ehkas bijusches til pa datai apdrohshinatas. — Selgawas pilsehtas-walde ißludina, fa wehletaju-lites preefch pilsehtas-meetneeku wehlechanas schini godā — fastahditas un no 5. Oktobera eeskaitamas min. waldes kanzelejā, no pulsti. 100em preefchpusdeena lihds pulsti. Zeem pehpusdeena; winas war ari tur dabuht pirk — par 20 kap. gabala. — Dubultos, pee akziju-nama, svehtdeenas wakar nodeguschi 21 nams; akziju-namis naw kerts.

Engelis par glahbeju.

(Beigums.)

„Kas tē ir? Kas tē ir?“ kahds kungs jautaja bahrgā balfi. Tas nebij nekas zits, fa Pehterburgas polizmeisteris. Laudis isklihda us wiſahm pusehni un Pehteris palika wina preefchā weens pats stahwoht.

„Schē ir plotniks; tas weens pats grib engeli taifni uszelt,“ atteiza weens no kungeem, us Pehteri rāhdidams.

„Waj Tu dohmā weens pats engeli taifni uszelt, bej nekahdahm stahschahm, un to it ihjā laikā isdariht?“

„Ja, zeenigs, schehligs kungs.“ Pehteris atbildeja, dīli paklānidamees un wina mundeeringa stuhri nobutshodams.

„Isteiz, fa Tu to dariht?“

„No wiſbeidsamā lohnsina es isbahstu labi garu balki; par to uslihdis, mestu tauwu, kam zilpa galā, engelim tai puſe wiſfū, kur wiſch pahri nekarajahs, un tad par tauwu usrahptohs pee engela augschā un to raudsitu atkal taifni usrikteht.“

„Bet wara lohde ir lohti leela; fa Tu no apakshas tur tikkī augschā?“

„Gan to jau ſinachu.“

„Kā Tevi ſauz un kur Tu dīhwo?“

Pehteris isteiza ſauw wahdu un lohrteli, ko polizmeisteris ſauw grahmatīnā peſihmeja.

„To daru tamdeht, lai Tevi waretu atraſt, ja buhru waijadfigs; bet us to newar nemas zereht.“

Augstais kungs galwu druzin paleezis aifgahja zaur apkahrtejo lauschu baru pee lungu pulzina; tee bij no waldibas atfuhithee buhmeisteri un inscheneeri, ar kureem tad farunajahs.

Drihs pehz tam wiſi fungi gahrdi paſmehjahs un galwas kraitija, jo wiſch teemi plotnika padohmu bij isteizis. Pehteris nomanija, fa laudis wiſu ar platham azīm usluhkoja un dasch ar oħtru paklusu tħuffstedams par wiſu finehjahs; it nokameejes un azis nolaids wiſch aifgahja kluſtinam prohjam. Ta galwu noduhris wiſch staigaja pa daschahm eelham, kamehr kahds wiſu usrunadams no dīlahm dohmahm ifrauzeja.

„Pehter Michailow!“ kahda paſlhstama bals ſauza. Tas bij wiſu waldibas-kungs, kas pa eelu braukdams tagad aptureja. Pehteris zepuri nonchmis un fwahrku stuhri nobutshojis palika stahwoht.

„Waj naudu jau ſapelniji?“

„Ja, zeenigs kungs!“

„Kā tad zitadi eet?“

„Nekas nekait.“

„Man Tevi kas ſwarigs jaſaka. Tawa Ratinkā raud deenahnakthim, tamdeht fa no Juhsu prezibas wairs nekas nebuhs.“

„Kapehz tad nē? Man tak leelskungs to apföhlijs. Sakat jel, es Juhs luhgtin luhdsu, kas tad tur notizijs?“

„Leelskungs Tawu Ratinku atſchkinloja ſauw feewas-mahtei, kas no Mafkawas atbraukus pees mums zeemotees. Man gan Tevi ſchehl, Pehter, bet tur newar neka dariht. No tām meitahm, ko leelskungs tai pedahwaja, wiſu Tawa Ratinkā wiſlabak patika.“

„Ak wai! ak wai! Ko nu lai daru!“

„Tu warohzt zitū nent, ta leelskungs fazijis. Wiſch Tevi atwehl no wiſahm meitahm muhſu pagastā ismekletees, kahdu til gribi.“

„Nē, ne muhſham nē! Ak, es nelaimigs zilweks!“

„Pehter, man — fa jau faziju — Tevi ſchehl, bet Tu ſini, fa muhſu leelskungs ir ehrmohts kungs, un wiſu feewas-mahtei ir ari tahda . . . , bet lai labak paleek. No ſauwem kungeem buhs til wiſu labu ween runaht. Daschadu darifchanu deht man bij us Pehterburgu

jabrauz, un kad nu Tevi us eelas fastapu, tad grabeju Tev ſinamu daſriht, kas notizijs.“

„Baldeew, zeenigs, schehligs kungs!“ Waldibas-kungs, firgeom uſſchahwiſ, uſbrauza ahtri prohjam. Pehteris palika fa apſtulbiſ ſtahwoht. Wiſch newareja par ſauw zeeto fungu nekur fuſdeht, nekur teefu un taifnibu mekleht. Toreiſ wareja kungs ar ſauwem dīmteem laudihm dariht, fa til grabeja. Wiſch tohs wareja iſmīht, atſchkinloht waj ari pahrodoht. Pehterim eefchahwahs prahṭā eet us muſchu atpafat, bet drihs apdrohmajahs, fa zaur to ſauw fungu jo wairak eekaitinatu. Wiſch noprata, fa ſchē it nekahdā wiſe newareja lihdscees. Afaru ſtraume iſ wina azīm pluhda; wina nahlamahs dīhwes laime bij iſpohtita. Sawās behdās wiſch bij aismirſis to peefaukt, kas fazijis: „Peefauz mani behdu laikā, es tevi grību iſglahbt un tev buhs mani gohdaht.“ Iſſamis pa pilſehtas eelham ſtaigadams, wiſch nonobza pee Newas tilta. Jau grabeja no tilta upē lehkt un ta ſauwahm behdahm galu dariht, bet wiſch taſ ſawaldijahs.

Kamehr wiſch ta no ſirds-fahpehm moħzihts apkahrt ſtaigaja. Keisarene Katrihne ſauw ſeemas-pili par wiſu runaja. ſinamis, no tam nebij nabaga plotnikam ne jaufmas. Buhymeisteru un inscheneeri komiſija iſteiza ſauw padohmus, fa noſlihdejuſchais ſelta engelis tohna galā buhru ſataifams. Gan leekahs chrmoti buht, fa ſchī warenā waldineeze pati ar ſcho leetu til fmalki darbojahs. Bet ſchī bij tak Pehtera-Bahwila baſniza, kur jau daschi Kreewijas waldineeki duſeja un kur ari Keisareni Katrihni weenreis guldinahs. Ja engelis nokriftu, tad laudis buhru to var taħdu ſihmi uſluhkojuſchī, fa Keisarene drihs mirs un ar Kreewijas waru buhs tad pagalam. Tamdeht wiſu lohti wehlejahs, fa engelis nenokriftu. Bet fa lai to iſdara? Buhywes prateji un inscheneeri us to paſtahweja, fa ſtaigahs taſamas. Schis darbs augstu gaifā malfatu dauds darba, naudas un laika, un par to laiku waretu engelis nokrift. Un kad ari tas nenotiktu, tad tomeht bij jaħaidahs, fa laudis nepaleek jo nemeerig. Keisarene tapehz wehlejahs, fa ſchis darbs taptu drihs padarihts, lai ari wairak ſneka 20 tuhſt. rubli malfatu. Bet leetas ſapratiſi pee tam palika, fa tas zitadi ne-efoht eespehjams. Tas nebij Keisarenei pa prahṭam.

„Waj tad nekahdā wiſe to darbu newar zitadi iſdariht?“ ta Keisarene jautaja. Tad polizmeisteris fazija:

„Manim kahds prahṭs plotniks teiza, fa to ari bes ſtaigahm warohzt padariht.“

„Waj dohmajat, fa wiſch to waretu?“

„Warbuht gan; zitadi jau nebuhtu ta runajis.“

„Bet kad wiſch nokrift un laikū nolaufsch?“

„Waj tad ta kahda leela nelaimē; tad ir weens plotniks paſaulē masak. Bet kad wiſam iſdohdahs?“

„Tad wiſam to bagatigi atmaħsaſhu.“

„To wiſam teiſſhu; warbuht fa bagatā atmaħsa wiſu paſkubiñahs, ſcho bailego un gruhto darbu uſnemtees.“

„Lai tak wiſch mehgina. Wiſu zitū Jums uſtizu. Kad nahega plotniks paklusi engeli ſataiſitu, tad buhru ſcheem kungeem leelu-leleebriħnumi.“

Komisjias ſungi paſmehjahs un ſauw prahṭā dohmaja: Polizmeisteris ar ſauw prahṭs plotniku to teefħam nepadarihs. — Katrihne pažehlaħs no ſauw krehħla. Wiſi ſungi goħdbiħiġi preefch wiſu paklaniyahs. Apsprefschana bij pagalam.

Pehteris Michailows pa pilſehtas eelham wiſadamees nedohmaja darbu mekleht. Wiſch nebij ilgu laiku eħdi, nei ari ſnapſchli dseħri, ko tak il-riħta meħħda dariht. Wiſu weħders fahla tagad jo ſtipri aiflaweto teefu pageħreht, un kad wiſch nebij wairs nezix taħlu no ſauw kohħtela, tad us tureni aifgahja.

„Pehter!“ ta wiſu nama faiimnekk ſauza, „kahds Tu iſſkatees! Tik bahls, fa liħlis! Ko Tu eſi padarijs? Waj tik ne-efi kahdu zilweku aplaupijs waj nokawis? Redfi, polizeja jau klaht, Tevi proħjam west. Schis wiħrs jau us Tevi gaida.“

„Ne-efmu neka launa padarijs. Batusħka Ħwan, doħd man ko ekst un dser; man kohħi grībabs.“

„Eħd it meerig, Pehter Michailow,“ polizistiſi fazija it laipnigi. „Mums weħl laika deewsgan.“

„Bet kur tad Tu mani medif?“

„Bee paſħxa polizmeistera.“

„Waj gan par aręstantu?“

„Nē; wiſch lika, lai Tu pee wiſu aiseijoht.“

Tik-ko pa-ehdi, wiſch għażja polizistam liħdi, kas to pee polizmeistera noweda.

„Nu Tew, Behter, tas ja-isdara, par to Tu man pirmiht faziji. Keisarenes wahrdā Tew usdohdu, rihtā apseltito engeli us Behtera. Bahwila basnizas atkal taisni uszelt; efmu, ta fakoht, par to galwojis, ta Tu to isdarifi. Bet ja Tu to newaretu, tad manim buhtu leels kauns un apsmeeklis no wifem augsti mahziteem architeeem un inscheneereem. To apdohmā labi.“

„Augsti zeenigs leelskungs, raudsfchhu to isdariht. Gan ne-esmu wairs tik preezigs, ta fhoricht. Esmu nelaimigu sinu dabujis, ta fa manim tagad weena alga, waj dsfhwouj, waj mirstu.“

„Ras ta par nelaimi?”

Pehteris iſteiza ſawas behdas un augſtais kungs uſmanigi klauſijahs.

„Wifs war par labu greestees, ja tik Teew laimejahs fcho gruhto darbu isdariht. Tad Keisarene Tewi un Tawu bruhti no dsumtsbush-fchanas atswabinahs, Tewi bagatigi apdahwinahs un dohs weetu pee kara-kugu buhwes Kronschtate. Par to galwoju, fa wifs ta war notift, fa faziju, ja tik sawu darbu freetni pastrahdfa. Schè wifas riſas un usſihmejumi no basnizas tohna; te Tu mari redseht, fa engelis us wara lohdes, ar dſelsu bulbehm, fkrühwehm un needehm ir preeſtiprinharts. Vaikam buhs fkrühwes un needes pa ilgofscham faruh-ſejuschas, ta fa winas wehtras laifä naw warejuschas engeli taisni ſatureht. Tamdeht tur waijadsehs jaumas eelift. Leelas fkrühwes, needes un zitas waijadſigahs leetas preefch tam apgahdatas. Kas wehl buhtu waijadſigas?

"Stiprās tauwas no daschada gaxuma un resnuma; māss dīselu trihsis, kam buhtu ruhmes tohrna spizē; 20 pehdu garsch bakkis ar russi galā; daschas plankas, lates, dīselu krampji, daschi strahdneeki un 2 plotaiki."

„To wiſu apgahdaſchu; tiſ plotniki Lew paſcham jaſihgſt. Šeſte Lew 100 rublu rohlaſ-naudas.“

"Baldeewēs, simtu reis valdeewēs!"

"Bāsnīgas apkārtni līksnu zeeti notaisīt. Rīkta pulksten fep-
tinōs tur Čew waijaq buht."

Pehteris paklanijees un swahrku stuhri nobutschojis aifgahja. Ar preezigu prahru winsch steidsahs us flahtejo buhw-plazi, diwi kreet-nus un isweizigus plotnikus salihgt, teem labu algu apfohlidams. Winsch sajutahs par brihwu zilweku, kas wehrgu lehdes nokratijis. Ohtra rihta winsch bij ar faweeem darba-beedreem pee basnizas. Drihs ari polizmeisteris ar dascheem kungeem un polizisteem bij flaht. Pehteris, basniza eegahjis un tur Deewu peeluhdsis, gahja pee fawa darba. Wifadus erohtschus un waijadfigahs leetas, kas pee schi darba buhtu derigas, usnefa augschâ, paſchâ tohrua galâ. Wisleelakais puhsinjsch bij ar leelo bakk, famehr to pa stahwahm treyehm augschâ uswilka. Tur tee trihs plotniki ustaifija no plankahm un latehm stalashas; is-plehfa jumtâ zaurumu, un tur garo bakk lihds 15 pehdu ahrâ issatumdam, to ar dselsu bultehm un krampjeem tohrua peesliprinaja. Balka ahra-galâ bij ari rullis peetaisihls. Pehteris, krusu pahrmetsis un wehl reis Deewu peeluhdsis, lihda no tohrua us bakk ahrâ, — ar tauwu us ple-zeem, kam schur un tur bij mesgli un galâ leela zilpa. Balka galâ jahtenistki nogahjis, winsch meta tauwu us engeli. Bairak reis as me-toht, beidsoht zilpa palika us engela. No wisa spehka raudams, winsch pahrleezinajahs, ka engelis, lai gan schlikhi, tak wehl deewsgan stipri stahw. Tauwas galu pee balka peesebjis, winsch kahpa fa-kakis par tauwu augschâ pee engela. Pehz desmit minutehm winsch bij us lohdi usrahpees pee engela kahjahn. Stahwu uszchlees winsch preezigi sawu zepuri wizina. Apakschâ atskaneja skala gawilefchana no daudsi tuhkslofcheem zilwekeem, kas cho darbu ar leelu brihnischahnos usluhkoja. Pehteris druszin atpuhtees fahfa to wainu melleht. No silihjumeem winsch sinaja, ka resna dselsu kahrtis no tohrua spizes zaun lohdi un engela tuhcho widu to wisu fatureja. Engela pamats bij wisaplahrt ar skruhwehm, bultehm un needehm pee lohdes peestipri-nahts. Schihs pa 70 gadeem no wehtrahm iſkustinatas, bij paliku-fchas swabadas. Zaur to bij engeli beidjama wehtra us weenu puſi schlikhi noseekusi. Dselsu kahrtis bij tik resna kasta, ka tai nekahda wehtra neka newareja nei falsegt, nei falaust. Ja Pehterim isdewahs engeli teefcham stahwu uszelt, tad nederigo skruhwu, bulschu un nee-schu weetâ waijadseja tik jaunas eelikt un tahs faskruhweht, tad engelis atkal lihds fints gadu waretu stahweht. Bet no leelahm un bee-sahm wara plahtilm taisitais engelis bij 10 pehdu leels un tik fmags, ka Pehteris weens pats to nespohja teefcham stahwu uszelt. To pare-dsedams, bij garu schuohri lihds panehmis. Weenu galu patureja rohkâ, ohtru nolaida atritimadams plotnikem. Lee peesehja resni, garu tauwu. To Pehteris augschâ uswilzis apfelia ar zilpu engelim ap-

kallu; nolaidahs par to tauwu, ko wiſpirms pee engeta un baska bij pеſeſhjis; wilka ohtras tauwas galu zaur rulli, no kurenes atkal plotnisi, ar garu kahrti tauwas galu tohrni cewilkuschi, to pee trihſa pеſeſhja. Pehteris par mesglaino tauwu atkal pie engeta uſkahpis fauza, lai trihſu pamäſtinam greeſchoht. Plotnikeem welkoht, Pehteris dſelsu ſtangu engela pamatam apakſchä paliziſ, palihdſeja ſchur un tur ſwehr-dams. Wezahs un faruhfejuſchahs ſtruhwes, bultes un needes briſchkeja un brakſchkeja, zitas ari faleezahs; het engelis ſtahweja tagad it taſni gaſa. Pehteris atkal nometa garo ſchaoħri plotnikeem, lai kurwi pеſeſet, kur jaunas ſtruhwes, bultes un needes, kalti, ahmari, kniħpſtangas un zitas waiħadſtigahs leetas bij falikta. Pehteris kurwi uſwilzis, iſnehma wiſas wezahs, faruhfejuſchahs un faleektahs dſelsu leetas, ar ko engelis pee wara lohdes bij apſtiprīnahrts, iſtiħrija zau-rumus, un jaunas ſtruhwes, bultes un needes eeltiſ, tahs pеſefruh-weja. Pee ſchi darba pagabja dasħas ſtundas. Beidsoht bij wiſs pabeigts un atkal labā kahrtibā. Zepuri wižinadams wiſch fauza: „Baldeens Deewam, ka Wiſch man palihdſejis to padariht.“ Laudis fauza apakſchä reisu-reisahm „urā“. Pehteris nolaida wiſpirms kurwi ar amata-leetahim un wezajahm dſelsiħm, tad tauwas. Par beidsamo tauwu, ko paſchä midū ap engeta kahju bij aprahmis, nolaidahs lħod bakkim; tad tauwu no engeta kahjas iſwilzis, it laimigi eetapa tohrni, kur par zaurumu ari bakkli ewiſka un jumtu atkal aiftaſiha. Pehteris nu nolohpa ſemē. Polizmeisteris un lauſchu pulks to gawiledami un „urā“ faufdami apfweizinaja. Tik angsti mahzitee buhwes-komisſijas fungi par to lohti brihnijahs, ka Pehteris to bij warejjs isdariht. „Tu tak redſejaht, mani fungi, ko praſts Kreewu plotniks war pada-riht,“ polizmeisteris fazija paſmeedamees. Keisarenec Katrihne par to lohti preezajahs, ka ſchis darbs bij tik ahtri un tik labi isdeweess. Wina parahdija nabaga plotnikam bagatigi faru ſchelhaſtibū un laip-nibū. Pehteris un wina bruhte Katinku, wina un bruhtes wezak, tapa atswabinati no dſimtsbuhschanas. Keisarenec gribai bij ja padoh-dahs dſimtslungam un wina feewas-mahtei. No krohna rentejas to atlħidhsinaja. Pehterim ismakkaja 3000 rublu un wiſch dabu ja labu deenestu pee kara-kugu buhwes Kronshtatē. Wiſch apprezeja faru sirdsmiħlo Katinku; dſiħwoja ar wiu ilgus gadus laimigi kohpā un bij pahrtixiſ un no wiſeem goħdahts wihrs.

Wehl kahda jauka bals is 30. Augusta svehtkeem
Jelgawa.

Kā schahdu „jauku balſi“ mehs apſthmejam P. Allunana ēgu runu minetā deenā. Lai ari ruhmes dehl ne-eespehjam wiſu runu pilnigi atſtahſtih, ko gan labprah̄t daritum, tomehr dohſtim ſchē weeta daschahm dohmahm, kas mum̄s leekahs buht jo fwariqas.

Kad zeen. runatajs bij peeminejīs, kā tee ūmts wihrū 29. Meržā 1872. gadā bij Zelgawā nahkuſchi uſ tāhm dohmahm, dibināht Zelgawā Latweefchu beedribu, un kahdus ſwehtkus „Swehtku komiteja“ ir ūminejuſi. wiſch fazijs tā:

„Ja mums, kā daudzīna, kahda sawadiba, un wina zeeniga, ka ta tohp kohpta, tad kohpsim winu un usturefim; atsfisfim labu par labu, lai tas nahzis, kur nahldams; negaudofim par wezeem, gruhteeem laikeem, — wezu laiku zelms ir spēhjis dīht atwafas satokščas; smelsim eepreezinashanu is tagadejā laika straumes. Tīk stipris bischustrohps laisch behrus; — mehs redsam Latveesħu kolonijas iſſtepjamees par Witebskas un Rauras gubernahm; mehs redsam fugoščanu usplauktam; mehs redsam skolħlas apkohptas, awieses uſſeklam, — preezamees par wiſu to un dauds xitu!

Un fchee fwefhtki? Wini ir seeds no fcheijenes usseedeschanas; winu peenemfchanahs ar kaftru gadu, rahda koplus usseedeschanu, — peerahda teesibu wineem buht. It ka kaftris Amerikaneetis — woj tas Anglefchu, waj Wahzu, waj Thru dsumuma — sinahs sawu peederibu pee Amerikas, pee winas atswabinafchanas fwefhtkeem, — ta lai tas ari pee munus, pee munhus fwefhtkeem!

Swehtkus swehtijoht, mehs ne-aismirfahm fegt truhkumus, wai-jadfbas, — mehs fuhtijahm valihdsibu truhkumu zeetejeem us Samaru; mehs fneedsahm valihdsibu Latweeschu studenteem. Is „Swehtku komitejas“ isauga Latweeschu „Sarkana krusta komiteja“, kuras abas nekad naw fchlihrufchahs. Suhtijahm valihdsibu us kara-lauku; gah-dajahm truhkumu nogreest no saldatu atraitnehm un bahrineem; de-wahm eespehju, saldatu feewahm par makfu doht darbu. Ar atliskumu, kahdeem 700 rubleem, ismafsaja Jelgawas baasnizas nabagu apgahda-fchanas wezus maisees parahdus, kuras deldeht zitadi ne-eespehja. Maise bij leelai dalaī lauķa paganta lohzelteem fneegta. Suhtijahm valih-

Leel-Gezawas pagasta-skohla
(Bauskas aprinkis) wehl ohtris
Skohlotaja valihgs
waijadisigs. Lohne 100 rubl. par
gadu. Sees scho weetli gribetu pree-
nemt, tas ar favu Jelawas seminaris
leebi drikumā loi peetejahs pree-
draudhes mahzitaja lga ied Leel-
Gezawas pag-skohla.
Leel-Gezawā, 24. Septbr. 1881.

Par sinu
zeen. skohlotaju kgeem.
Pee seemas-skohlas eesahkschanahs
needahwaju wisas pee skohlas buhscha-
nas waijadisigas

rakstam.grahmatas
un daschadas
rakstamahs leetas.
C. Höpkeris, Jelgawa.

Anglu
tuhbas-zepluru
fabrikis.
Jelgawas un aplahrtnes zeen. publitai
daru zaur scho padewigi finamu, fa es ari
zepures pa weenai is sawa fabrika
pahrdohdu par fabrika zenahm.

Thomas Barraclough,
esera-eelā № 237, zitreibesja Grafa
namā.

Ahbeles
un
bumberees,
pohtetas, ar krohneem, no wišadahm for-
tehn, pahrdohd nama ihpaschneeks J. G.
Taube, Bouška, Salatu eelā № 3.

Linn- un
pakulu dsijas
is kurjemes linn-wehrytawas (Jelgawa)
pahrdohd par fabrikas zenahm
H. A. Schmemannis,
E. Höpkeris un
E. Heilsbergis.

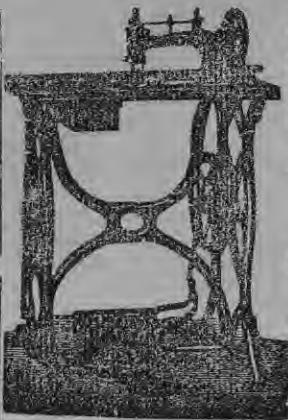
Raudas-ſkapjus
lehti pahrdohd
Lühr & Zimmerthal.
Gelsch-Nihgas leelaža Smilchu eelā № 7.

Maffawas
tehjas-bohde
no
Pehtera Orlowa.
Keisara Majestetes un Keisaristahs
Augstibas Veelfirsta Vladimira
Slepkowitscha namu libferanta,
preeahwā sawu bagati pildito lehgeti no
ihstahs
faramanes-tehjas.
fa ari zitas

tehjas, zukura, kafejas,
ſchokolades, biskwita re.
eelā iſwehle par mehreneem tirgeem.
C. Höpkeris, Jelgawa.
dabušmas pree
preeksch kahpostu eetlisiscchanas

SEZUW-BUW!
Weenū mahzelli
melle norkukaleja-meisteris G. Willinskis,
Jelgawa, Pastes eelā № 9.

No zensures atwehlehts. Nihga, 4. Oktober 1881.

5 augstakahs gohda-algas
dabuja uſ III. Baltijas ſem-
ſohpibas iſtahdes **Nihga,**
Junija mehnesi 1880. g. no
mums iſtahditahs

ſchujamahs maschines.
Leelaka iſwehle. Pilniga galwoſchana.
Lehtakee tirgi.

Lührs & Zimmerthal,
Gelsch-Nihgas Smilchu-eelā № 7.

Schi gada

Baireeschu apinus
un
gaischo Tiroleſ bruhweru pifi
nupat ſanehma un peedahwā

C. Höpkeris, Jelgawa.
„Flöthera“

ſtiftu-fulamahs-maschines,
ihpaschi preefch ſcheijenes waijadisbahm ectaifitas,

Taunas — „Simpler“ eſſelu-maschines — Taunas
bes ſohbu-riteneem lihds ar paſchtrahdigu ſalmu-ſtaſtes preefchleſtamo, un
„Backera“ original

Anglu un Amerikas wehſchanas-maschines
peedahwā

Rihga.
pilfehtas ſaku-eelā № 6, fehtā.

Ziegler & Co. Leepaja, Alexander-eelā № 6.

Apdrohſchinachanas beedriba
„Rossija“.

vilnigi eemakſahs pamata-kapi-
tals 4 miljoni rubli.

„Rossija“ general-weetneeze Rihga dara
zaur ſcho padewigi finamu, fa wina

John Rückera
un beedra ſgeem Jelgawa
iſdewiſi agenturu preefch Jelgawas un aſkahrnes.

Atſkata uſ angſchelo ſludinajumu, mehſ
peedahwajamees nemt preti apdrohſchinachanas
pret uguns-breeſmahm us kufinamo
un nelustinamo mantibu par mehrenahm
prehmju-eemakſahm.

John Rückers un beedris,
Jelgawa, faktori pree Annas-wahr-
teem.

Willa
(balta, veleka un melna)

ir dabunama pree
G. Höpkeris, Jelgawa,
fahls- un ſliku andeles-weetā.

Stundas
ſmalkakajos rohkas-darbobs

dohd Müller jaunkundje, pehzpusde-
nas, Jelgawa, ſkohla aſs Annas wahreem,
preim Jahu-baguzai, pree ſedlineka-meiftera
Girschfelda. Japeemeldahs ohtdeenās un
peekildeenās.

Darbi

preekſch poſtrahdachanas teek arveen nemti

preti ſewefch ſeetumā, fa:

ſini, pakulas un willa,

fa ari ſpalwas preekſch pluhtschanas.

Daschadas ekipaschias,
droſchkas, kafechias re., ween-un diu-
juhgu, pahrdohd par lehtahn zenahm, fa

ari ſpohri ſtrahdatas ſirgu-leetas, balsti un

melni plateeretas, peedahwā

G. Girschfelds,
Jelgawa, pree Annas wahreem.

No kurjemes oberhofteesas teek zaur
ſcho wiſem ſinams darihts, lam daliba
von Prehna ediktal-leetā, fa ſchai leetā
30. Septemberi ſch. g. no oberhofteesas taif-
tais ſpreedums — tiks iſſludinahs 30. Ok-
toberi ſch. g.

Teejas wahrda:
Prætorius, ſekreteeris.

Skohlotaja valihgs

waijadisigs Bulaičhu ſkohla. Žabeteizahs
drībūmu turpat pree ſkohlotaja K. Schil-
lera.
Adr. Hohenhof pr. Behnen.

Dahmu manteli

un ſacholi teek vagatawoti pree Kamen-
berg Doſes, Jelgawa, ſtrihwera eelā № 11,
apakša, pa labo rohku.

Wilnu kahrish iſſkatru deen eefch kamo-
leem (kontonie)

Dohbeles ſudmalas.

Jelgawas Latv. beedriba.
Zetortdeen, 8. Oktoberi 1881. g.
(Mikelu tirgi.)
Pullsten 60s wa karā.

Muſicas
un jautribas wakars.

Dieedaſchana. Johku iſſhkojumi. Daſchi
ziti preeſchneumi. Pa ſtarpham ſpehlehs
orkeſtra muſika.

Pehz tam buhs turpat beedribā:

Balle.

Zenaas nolittas mehrenas.
Biletes eeprefch dabujamas pree ſohpmā
K. Heilsberga fa un H. Allunana lga grah-
matu-bohdē; iſſhkojumi wakarā beedribā
pee fases.

Teateris.

Zwehtdeen, 25. Oktoberi 1881. g.
iſſhkojumi

Mihseres muſicas ſahlē:
„Alga pehz novelnas“

no K. Kalnina ūrakaito original-ſtatugu
trejōs zehleenōs.

Gefahkums pullst. 50s pehz launaga.
Pehz tam: weetiga ſadſihwe

pee labas muſikas.

Luvalas ſinas zaur programahm.

Bahbeles labb. beedr. teatera-komiteja.

Damſkugis Pauls

brauts no 1. Oktoberi ſ. g. ſahkoht
nedelias-deenās

no Slohkas pullst. 1/250s no rihta,
Jelgawas 20s pehz pusdeenas.

Swehtdeenās:
no Slohkas pullst. 1/260s no rihta,
Jelgawas 20s pehz pusdeenas.

D. Gelb.

Jelgawas Latweeschu beedribas lohzel-
leem es zaur ſcho daru finamu, fa no ſweht-
deenās, 11. Oktoberi, ſahkoht es beedrem

grahmatas

preekſch laiſchanaſ beedribas namā iſhoh-
ſchū. Grahmata laiſchana is beedribas
bibliotekas maſſa par gadu 45 kap., pree
lam diwi ſehjumi uſ nedelu teek dohti; mai
ari ſpalwas ſeeme, 6 werft. no Jelgawas,
teek no brihwas rohlas pahrdohbā; japee-
praha Jelgawā, Pils eelā № 5, pree ſteineria ſ.

H. Allunans,
Jelg. Latv. beedr. bibliotekars.

Wifas grahmatu-bohdēs dabunama:

Latweeschu
walodas mahziba.
Malka 25 kap.

Beelifums pee Latweefschu Alwischu Nr. 40. — 1881.

Nahditajš: Mahju-lohpu zc. Kä kartufeli usglabajami zc. Wiswaijdsigalee rudenš darbi zc. Par eevehro- schanu zc. Kite preeksj istabas krahñihm.

Mahju - lohpu ehdiñafchana par seemu.

Daschi semkohpjí naw wehl par to ihſti flaidribā, zik wineem lohpi atmet pelnas, un tas noteek ween-weenigi tapehz, ka newed par lohpu turefchanu flaidrus reklinumus. Daudsfahrtig tohp taupiba — bet deemschehl neweetā — tureta par lihdsefli, kas wairo flaidru pelnau, un tomehr war tik zaur labu — ne isschkehr-digu — lohpu mitinafchanu panahkt wairak labuma; turpreti wahja lohpu mitinafchanas ir ihſta isschkehrfchana.

Ohtkahit ir ja-eevehro, ka lohpeem tohp paſneegta bariba weenadā mehrā, t. i. ne ween-reis par daudſ, un wehlak, kad lohpu bariba naſk pee beigahm, atkal par mas.

Kad waijadfigee lohpi tohp atſchirki un audſinati, tad waijag ehdiñafchanai buht tah-dai, ka ta atness ari waijadfigo labumu; bet to waijag mehginaht isdariht us wiſlehtalo wiſti.

Kai semkohpis ſcho fawu usdewumu ſpehtu iſpildiht, tam waijag ſinah, kahda bariba kahram lohpam ir waijadfiga, lai tas ſpehtu to iſleetaht tā, ka peenahkhs. Kad ari semkoh-pim waijag fawu baribas krahjumu ſinah pa-reiſi eedaliht, un ja warbuht buhtu waijadfigs, japeelek waj japeepehrl klah ſpehka-bariba, ka milti, ellas-raufchi u. t. j. pr.

Zau eefahlumā mineahm, ka lohpam wai-jag paſneegt waijadfigo baribu weenadā mehrā. Tai laikā, kad wehl ir lohpu-baribas papilnam,

mehds arween doht wairak, jeb labak ſakoht, pahrleegigi. Tā p. p. tohp daudſreis ſeemas eefahlumā ſeena krahjums tahdā mehrā aifnemts, it kā tas nekad newaretu nobeigtees.

Wafarā dabu lohpi arween tahdu baribu, kas fatur daudſ ohlas (pauta) baltuma; tur-preti ſeemā, un ihpafchi ſeemai beidsotees, tee dabu tik gandrihs ween-weenigi ſalmus, kas gan pilda lohpam wehderu, bet nedohd nekahda ſpehka. Ari beetes un kartufeli ix laba lohpu-bariba, bet ſchée nefatur daudſ ohlas baltuma; pee tam war lihdſeht, kad miltus peeber klah. Wahjas un nepareſas lohpu mitinafchanas augli ir tee, ka lohpus neſpehjam wairs iſleetaht tahdā wiſe ſew par labu, ka waijadſetu; gohwis nedohd wairs tildauds peena, ka ſenak, un jaunee lohpi tā wairs ne-aug, ka zerejahm un ari warejahm zereht. Jo ſliktaki wehl ir pawafarā, kad lohpu-bariba ir ſtipri gahjuſi maſumā un waram ſaweeem lohpineem paſneegt tik mas laba ehdamā, un dſeſtrais pawafaras gaſſ ſeklai ſahlet augt, lai gan ilgodamees vebz tahn ilgojamees. Tahdōs brihſchōs ir jo ſlikti, ja newaram lohpineem paſneegt ne to paſchu maſo datu. Lohpi naw pa-ehduschi; tohp nemeerigt un wahji un patehrē preeksj ſawa ſiltuma to tauku datu, kas pee labakhs ehdiñafchanas bij eekrahjuſees. No darba un labuma, ko no lohpeem war zereht un ko wai-jadſejā dabuht, now wairs ne runas. Lihds nu fahk augt ſahle un lohpini atkal atehdahs, pa-eet leelu-leelaſ ſaiks. Leela dala lohpu-baribas tahdā wiſe ir aifgahjuſi bohjā; wiſu ſcho ſkahdi wareja nowehrſt, kad lohpeem iſtā

laikā buhtu pafneegta waijadfigā bariba. Bet jo leelaku flahdi, nekā pee wezajeem, ne-apdohmigs semkohpis zeefch pee jaunajeem lohpeem. Ja tee tohp pirmajā gadā nolaisti, tad nefpehjam flahdi gandrihs nekad wairs greeft par labu.

Kad semkohpis grib, lai tam no lohpeem at-lez laba pelna, un kad tas grib sawu lohpu baribu pareisi isleetaht, tam ja-eewehro ihpaschi diwi leetas. Birmkahrt tam waijaga to baribu, ko tas lohpeem par deenu pafneeds, falikt is tahnahm dahahm un tahnā mehrā, ka lohps ne ween pilda wehderu, bet kas ari fatur tikdauds spehzigas weelas, ka lohps no tāhs war ween-mehr buht pee spehka un pastrahdaht waijadfigo darba. Tad atkal waijag winam luhkohit us tam, ka lohps dabu weenmehr baribu weenadā mehrā. Ari baribas pahrmainischana jeb pahreeschana no weenas baribas us ohtru ir lohpam flahdigā. No fchahdas pahrmainischanas waijag zik ween spehjams fargatees, un ja tas nu nebuhtu pawifam eespehjams, tad lohpus pamašam buhs radinaht.

Lai waretu lohpu-ehdamo eedaliht tā, ka war lohpeem to pafneegt weenadā mehrā, waijag finaht, zik ehdamā pawifam ir. Waijag wifū krahjumu, ka feenu, ahboliku, falmus, beetes, kartufelus u. t. j. pr., ko grib ar lohpeem apehdinah, un — ihfi fakohit — wifū, kas ween fainmeezibā atleek preefch lohpu-baribas, flaidri aprehkinaht. Tad waijag ari finaht, zik ilgi buhs lohpi jatur stalli un zik ilgi teem buhs jafneeds seemas-bariba. Kad nu peenemam, ka fchis laiks fahkahs ar 15. Oktoberi un heidsahs ar 15. Maiju, tad waijadsetu lohpus tureht stalli 200 deenas. Ja nu newaijag fahdu datu no lohpu-ehdamā jau eepreelch no-ehdinah, tad war flaidri isrehkinaht, zik is-nahk us katru deenu. Ja eepreelchēja aprehkinaht israhda, ka ar ehdamo newarehs istikt, waijag waj nu peepirkit wehl ehdamo flahit jeb tureht masak lohpu. Ja israhdahs, ka is-nahk deewsgan ehdamā, waijag wehl tik apluhkohit, waj ir deewsgan spehka-baribas.

Ja waretum fawem lohpeem doht ween-weenigi feenu, tad nebuhtu nekahdas ruhpes.

Seens ir lohpu ihstā bariba un fatur waijadfigahs spehzigahs weelas. Bet mehs nefpehjam lohpus ar feenu ween ustureht; tapehz teem jadodh ari pee feena flahit wehl falmi, beetes un zita bariba, kas ir pawifam zitada, nekā feens. Kad nu fchai baribai waijag fatureht tikpat dauds spehka, ka feenam, tad waijag to wifū pareisi aprehkinaht un nolemt, lai nebuhtu pee tam jazefch flahde.

Tahdeem, kas newar fcho wifū aprehkinaht, jeb nepasihst un nesin, zik spehka katrai baribai, derehs tureht semkohpibas un fainmeezibas flandlerus, kur ihpaschās tablees ir usdohts, zik spehka katrai baribai, ka ari, fahda bariba katrai lohpu fchikrai waijadfiga. Lai ari pehz grahmatahm newarefim pilnigi sawus lohpus mitinaht, tad tomehr atradisim daschu pamahzishanu, kas buhtu ja-eewehro.

Wehl ihpaschi buhtu peeminams, ka no nesppezigas jeb wahjas lohpu-baribas zelaks ari wahji un nesppezigi mehsli, zaur ko ari noplizinajam sawus laukus.

Sawu rafstu beidsoht, wehl wifeem semkohpjeem usfauzam:

Sagatavojet ihpaschu lohpu-baribas farafstu, un noleekat us katru deenu tikdauds, zik lohpinam ir waijadfigs; ne par dauds, ne ari par mas.

À Kartufeli usglabajami par seemu.

Kartufelus usglabajoht, wišpirms un par wifahm leetahm zeefchi us tam jaluhko, ka tee seemā nesafalst un nesapuhst. Lai tohs waretu labus un wefelus ustureht, ir waijadfigs:

- 1) ka winus nonem faufā laikā;
- 2) ka jau nonemohit, turpat us lauka, at-fchir nohst no labeem kartufeleem wifus masohs un eepuwuschohs, un
- 3) ka labohs un wefelohs kartufelus nober faufā, wehfā weetā.

Kartufelus mehds usglabaht waj nu pagrabohs jeb ari stirpās. Labaf, nekā kaut fahda

zita usglabafchanas weeta, ir derigs pagrabs. Tapehz ka kartusekeem ne ween fals un flapjums ir skahdigs, bet ari pahrleezigs filtums, war winus pagrabos wischabak no wifa ta issargaht. Pagrabus waijag, lihds pat eefahk falt, tureht ne-aistaisitus, jo kartufeli pirmas 2 lihds 3 nedelias stipri filst un istwaiko dauds mitruma. Wifas weetas, kur kartufeli ir fabehrti beest, tee filst jo spirali un mitrums rohnahs drihs ween. — Mehs fazijahm, ka labalka kartufeli usglabafchanas weeta ir labs pagrabs, bet ir peeredsehts, ka ari stirpas kartufeli stahw brihnum labi. Stirpas jataisa us pakalnireem, lai tahn newar uhdens pluhst wirsfu. Lai weet, kur grib stirpu taisiht, janorohk mihksta, waleja seme kahdass zellas dftium 4 lihds 5 pehdas plati. Kartufelus war fabehrt 3 lihds $3\frac{1}{2}$ pehdas augsta kaudse, ta ka isnahk trihs-stuhris. Zaur tam, ka schahdā wihse fabehrteem kartusekeem ir leelaka istwaikofchanas ruhme, war uhdene dasas drihsak pasust. Lai peles newaretu pee kartusekeem peekluht, tee ja-apfeds kahdas 3 zellas beest ar egli skuijahm waj kadikeem. Us scheem nahk falmu sega, kahdas 3 lihds 4 zellas beesa, un it wirsfu kahda 6 zellas beesa kahrta faufas semes. Lai kartufeli waretu pareisi un peenahzigi istwaikoh, waijag atstahk stirpas wirsfu ne-apfegtu. Lai atkal leetus kartufelus nesamaitatu, ja-usleek wirsfu dehti waj nomati. Jo ilgaki kartufeli stirpas tur wak, jo tas ir labaki, un tik tad, kad fahk falt, tahs ja-apmet ar $1\frac{1}{2}$ lihds 2 pehdas beesi kahrta semes. Pee pahrleezigi spirala waijag wehl kartufeli stirpas aplakht kahdas 6 zellas ar sirgu mehfleem. Aplakhtschana ar fneegu ir ari israhdijses par derigu. Echo pehdejo apfegu war kartufeli stirpahm tik tad lukt wirsfu, kad seme ir jau 1 pehdu fasalus; zitadi kartufeli stahw par dauds filti un fahk puht. Egli skuijas, ka pirmas apfegs, ir israhdijses par lohti derigu, jo tas laisch zauri mitrumu, kurnpreti falmi stahw weenmehr flapji, un kartufeli fahk drihs ween puht.

Senaka kartufeli usglabafchanas wihse, kur stirpas tuhdat wispahr aissedsa zeeti un atstahja tik flurstenishus preefch twaiku isefchanas,

naw israhdijses par derigu, jo mitrums fahrajahs pee flurstenishcheem, zaure kam kartufeli daschfahrt stipri ween fahka puht. Grahvis ap kartufeli stirpahm ir jatur pastahwigi fahrtib, lai uhdens war notezeht.

Pagrabos nedrihkest kartufelus nekad behrt beesaki, ta 3 pehdas, un pee tam wehl jatur pirmas nedelias lohgi un durwis wakam, lai mitrais gaiss war iset. Siltums pagrabā nedrihkest buht pahrat par 6 lihds 8 grahdeem. Pagrabu waijag wehfinahrt ari seemā pee lehna laika, jo nelas naw kartusekeem tik skahdigs, ka flapja un filta usglabafchanas weeta.

Kartufeli filtumu stirpas war ismehginacht ar to ta faulto kartufeli termometeri. Termometeris ir peestiprinahs pee nuhjas, ta ka to war eebahst kartufelos. Ja filtums fneedsahs pahri par 8 lihds 10 grahdeem, waijag stirpas attaisiht wak. Ihpaschi tas jadara pawafaras, lai kartufeli par dauds nefadihgtu. Sadighuschi kartufeli ir saudejuschi dauds no fawa labuma.

S.

Wiswaijadfigakee ruden darbi pee anglu-kohkeem.

Slawenais anglu-kohku audzinatajs Dr. Lucas faka, ka tagad efoht wehlakais laiks, kurā anglu-kohku ihpaschnekeem buhtu jaruh-pejahs un jagahdā, lai faufee sari taptu issahgeti un wainas pee kohkeem apfmehretas ar darwu, lai gaiss newar kohkeem skahdeht. Ispuzeschana un kohku pahrjauninachana, t. i. sari spirala apgreeschana rudenos, naw kohlam nekad skahdiga; turpreti pawafari. Merza mehnesi, ta padara kohku slimigu, un salokschneem kohkeem peemetahs daudseis brante. Lohti daudseem no muhfu anglu-kohkeem ir waijadfiga minetā atjaunochana, un schis darbs buhtu tagad wihse ja-isdara, lai wahjōs kohzimus spehru atspirdsinahrt. Ari mehflofchanu newaijadsetu nokawehrt, lai waretu semei atdoht to spehka datu, ko ta patehrejusi. Mehflofchanu ar schidreem mehfleem ir isdarama jau Julija un Augustā; bet ari Septem-

beri un Oktoberi ta ir wehl deriga. Stipri mehfloti auglu-lohki panefs wišleelako falu un dabuhn jo dauds auglu pumpuru. Ohtrisdarbs, kas buhtu tagad darams, ir misas is-greeschana tanis weetäs, kur ta ir zaur falu waj kahdā zitā wihsē apfahdet. Tahdās weetäs, kas ir jo lehti redsamas, waijaga misu ar asu noſt isgreest lihds pat lohkom un tad woinas apfmehreht ar maifjumu no mahleem un frischheim gohwu isfahrnijumeem. Kad apfmehrrejums ir fakaltis, waijaga to apfeet ar luptahm. Ja misu tahdā wihsē neglahbj, tohp waina arween leelaka, lihds pehdigi lohks nökalst. Täpat newaijadsetu aismirft rudenös semi ap lohku 3 lihds 4 pehdas wisapfahrt us-badiht un padariht irdenu; lohku waijadsetu ari no apafchais lihds pat fareem apfmehreht ar falku uhdeni. Ja seme ir ap lohku irdena, tad ta tifdauds nefafalst, un lohka aplakkoto misu aikal faule seemā un ihpfachī pawafarā newar til ahtri fakarfeht. Kalki ari nonahwē daschus kustonius, kas perinajahs lohla misä. Jaunus lohjanus war issfargaht no sakeem, kad tohs apfmehrē ar ſpeki.

S.

fchihs abas jo waijadfigahs weelas, un tapehz ari tahm truhkft peena. Tapehz waijadsetu zuhkas, kamehr ſiwenem jaſahrteč ween-weenig i no mahtes peena, ehdinah̄t ar nokreimotu faldu peenu un rupjeem ſtrau waj pupu milteem. Waijag ari stipri luhkotees us tam, ka zuhkas nedabu flahbu baribu un ka files nepeeflahbst. Siles waijadsetu arween pa laikam ifmasgaht ar falku uhdeni, lai tahs taptu tihras no fahlabus-chahm baribas atleekahm. Wislabaki buhtu, ja zuhkahm, kamehr ſiweni wehl ſihsch, nedohu nemas uhdenainas baribas, het labaki it rupji famaltus meeschus, kam japeejauz klah̄t masi ſumofiai trihta. Krihts nelaus baribai zuhkas eelfchās fahfbahbt, atlihdsina truhkſtofchahs fahls dasas un kawē zaur-eefchanu. Kad ſiweni ir no zuhkas ataemti, teem jadohd it frisch gohws peens, wahriti kartufeli un rupji meeschu milti. Wehlak, kad peena wairs nedohd, jeb negrib doht, war peelikt pee baribas gatas-miltus. Ja gribam, lai ſiweni ahtri aug un peenemahs, waijag teem doht tahdu baribu, kas fatur dauds ohlas baltuma, un fchahda bariba ir gatas-milti.

Par eewehrofchann ſiwenu audſi-natajeem.

Zuhku audſinatajeem un turetajeem zefahs daudſreis zaur tam leela fchahde, ka ſiweni apfrahgst. Til ilgi, kamehr ſiweni ſihsch pee mahtes, zefahs pee teem ſlimibas no flikti mahthes peena; zuhklai atkal tohp peens flikti no fliktas baribas. Zuhkas peens fatur, ja bariba ir bijuſi laba, dauds ohlas (pauta) baltuma un mineral-fahls dasas un naw nemas fchahbs. Kad bariba naw ihſti laba, ir peens fliktats, un ſiweni nedabu tifdauds ohlas baltuma un fahls, ka wineem waijag. Gohws peenā ar-rohdahs 4 prozentes feera dasas un $\frac{3}{5}$ proz. fahls; zuhkas peenā turpreti ir $7\frac{3}{8}/100$ proz. feera dasas un $1\frac{1}{8}/100$ proz. fahls. Zuhkas dabu daschreis tahdu baribu, kas fatur par mas

Nite preefch istabas krahfnihm.

Mahlī, ar ko fasprahgus-chas krahfnis mehds ar ween aismuhreht, daudsreis isdruhp, un fchadaru waijaga weenā paschā seemā wairak reisas dariht, ja negrib, lai duhmi nahk istabā. Tikkab dſelſes, ka ari poħdu un ſteegeku krahfnis war aismuhreht jo labi, ja fataifa kiti iſ diwi faujahm mahla, kam peeletek klah̄t weenu bohgenu leſchpapihra. Mahlus waijaga ar peenu pataifah̄t miħħlhus un tad til ilgi miħzixt, kamehr no leſchpapihra nela wairs newar maniht. Kad wehl japeeleek klah̄t 1 lohte fahls un 1 lohte dſelſes-witriola un tad ja-aiffmehrē fasprahgus-chas krahfnis. Ta aiffmehretas krahfnis neſprahgst nekad.